مقاله پژوهشی

بررسی ارتباط بین فرسودگی تحصیلی با خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۶

رضا مسعودی[۱]، مجید شیرانی[۲]، لیلی ربیعی[۳]، لیلا ابراهیمی[٤]، شهرام اعتمادی‌فر[٥*]

تاریخ دریافت ۱۳۹۹/۱۲/۰۸ تاریخ پذیرش ۱٤۰۱/۰٤/۱۱

چکیده

پیش‌زمینه و هدف: فرسودگی تحصیلی دانشجویان اهمیت زیادی دارد. فرسودگی تحصیلی باعث کاهش خودکارآمدی، عملکرد و پیشرفت تحصیلی، تعهد دانشجویان به انجام امور آموزشی، علاقه به ادامه تحصیل و مشارکت علمی پایین در حین تحصیل و بعد از تحصیل می‌شود. لذا این مطالعه به بررسی ارتباط بین فرسودگی تحصیلی با خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد پرداخته شده است.

مواد و روش کار: در این مطالعه توصیفی تحلیلی، تعداد ۸۶۶ دانشجو از بین دانشجویان پزشکی، پرستاری، هوشبری، اتاق عمل و فوریت پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ به‌صورت غیر تصادفی سهمیه‌ای انتخاب شدند. پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک – تحصیلی، پرسشنامه تعدیل‌شده فرسودگی تحصیلی برسو و پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان فرامن و نیز شاخص سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان بر اساس معدل کل نیمسال قبلی برای گردآوری داده‌ها استفاده شدند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS21 و با استفاده از آزمون‌های آماری توصیفی و تحلیلی در سطح معنی‌داری ۵ درصد مورد تجزیه‌وتحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که عملکرد تحصیلی (۱۶/۲۶±۰/۹۲)، خستگی هیجانی (۱۶/۱۲±۶/۳۸)، بی‌علاقگی (۱۱/۹۲±۳/۶۱)، ناکارآمدی (۲۱/۹۹±۳/۶۸) و خودکارآمدی (۱۸/۷۴ ±۵/۲۱) بودند. آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین فرسودگی تحصیلی و خودکارآمدی($r =-0/92, p<0/001$) و بین فرسودگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی($r =-0/87, p<0/001$) . ارتباط منفی و معنی‌دار وجود داشت. بااین‌حال، ارتباط بین مؤلفه ناکارآمدی و خود کارآمدی معنی‌دار نبود($r =0/42, p<0/06$) .

بحث و نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این مطالعه، دانشجویان دارای خودکارآمدی بالاتر، آسیب‌پذیری کمتری در برابر فرسودگی تحصیلی دارند و کمتر دچار افت تحصیلی می‌شوند. بنابراین تقویت این متغیر در بین دانشجویان سبب بهبود عملکرد تحصیلی آن‌ها خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: دانشجویان علوم پزشکی، عملکرد تحصیلی، خودکارآمدی تحصیلی، فرسودگی تحصیلی

مجله پرستاری و مامایی، دوره بیستم، شماره دوم، پی‌درپی ۱۵۱، اردیبهشت ۱۴۰۱، ص ۱۰۱-۹۴

آدرس مکاتبه: شهرکرد، رحمتیه، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران، تلفن: ۳۸۳۳۳۳۱۲۱۸

Email: sh.etemadifar@yahoo.com

مقدمه

فرسودگی یک سندرم خستگی هیجانی، فردیت زدایی و کمال شخصی کاهش یافته است که در میان حرفه‌های خدماتی که خدمات انسانی در آن‌ها انجام می‌گیرد روی می‌دهد که حاصل سندرم استرس مزمن مانند گرانباری نقش، فشار و محدودیت زمان و فقدان منابع لازم برای انجام دادن وظایف و تکالیف محوله است (۱). دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌توانند تأثیرات گوناگونی بر کیفیت عملکرد دانشجویان خود داشته باشند و رفتار، نگرش و احساسات آن‌ها را در مقابل فشارهای شدید روانی ناشی از محیط تحت تأثیر قرار دهند و گاهی منجر به فرسودگی آن‌ها گردند (۲).

[۱] دکترای پرستاری، دانشیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران

[۲] فوق تخصص اورولوژی و پیوند کلیه، دانشیار دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران

[۳] دکترای بهداشت عمومی، دانشیار، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران

[٤] کارشناس ارشد پرستاری-داخلی جراحی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران

[٥] دکترای پرستاری، استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران (نویسنده مسئول)

فرسودگی تحصیلی می‌تواند در دانشجویان احساس خستگی نسبت به انجام تکالیف درسی و مطالعه ایجاد کند و در نگرش بدبینانه آنان نسبت به تحصیل و مطالب درسی اثر گذارد و احساس بی‌کفایتی تحصیلی، زمینه کاهش عملکرد و خودکارآمدی تحصیلی و افزایش نگرانی آنان را نسبت به انجام اشتباه تکالیف و وظایف موجب گردد (۳،۴). افراد با فرسودگی تحصیلی علائمی همچون بی‌علاقگی نسبت به مطالب درسی، عدم تمایل به حضور مستمر در کلاس، عدم مشارکت در فعالیت‌های کلاسی، غیبت‌های مکرر و احساس بی‌معنایی و بی‌کفایتی در فراگیری مطالب درسی را تجربه کنند (۵،۶). از سوی دیگر در دانشجویان گروه‌های پزشکی و در یادگیری بالینی، کار با بیماران بدحال و در حال مرگ، تضاد با سایر حرفه‌ها و مسئولین بخش‌ها، عدم توسعه منظم مهارت‌های بالینی خاص و گسترده، اعتمادبه‌نفس پائین و نگرش زیردستی از سوی کارکنان به دانشجویان در محیط‌های کاری و بالینی، اضطراب و ترس از ارزیابی و عدم‌کفایت بالینی، فشار ناشی از برنامه‌های درسی و ارزیابی‌های متعدد ازجمله عوامل زمینه‌ساز استرس بالاتر در این گروه از دانشجویان بوده و نهایتاً می‌تواند سبب خستگی و فرسودگی تحصیلی آنان گردد (۷). این موضوع عملکرد تحصیلی دانشجویان، شوق و اشتیاق آنان را برای ادامه تحصیل تحت تأثیر قرار می‌دهد و شناخت و کنترل عوامل تأثیرگذار بر فرسودگی تحصیلی به دلیل اثرات آن بر بهبود پیشرفت تحصیلی و انگیزش یادگیری و ادامه تحصیل از اهمیت زیادی برخوردار است. عوامل و فاکتورهای مختلفی می‌تواند در تعدیل میزان فرسودگی تحصیلی و افت عملکرد تحصیلی آنان مؤثر باشد، یکی از این عوامل خود کارآمدی تحصیلی است که شامل باور داشتن به توانایی‌ها برای رسیدن به اهداف در یک زمینه تحصیلی مشخص است و می‌تواند یکی از فاکتورهای پیشگویی‌کننده مناسب برای فرسودگی تحصیلی دانشجویان باشد (۷-۵). هم‌چنین افزایش تعهد شناختی، علاقه‌مندی به یادگیری، احساس معنی در امور تحصیلی و توانایی یادگیری مطالب می‌گردد (۸). از طرفی عملکرد تحصیلی راهی جهت نشان دادن موفقیت تحصیلی و ارتقاء آن راهی در جهت رسیدن به اهداف آموزشی نشان دادن است (۹).

و از آنجائی که دانشجویان و افراد شاغل در حرفه‌های پزشکی در ارتباط نزدیک و مستقیم با سلامتی و حیات بیماران می‌باشند، عدم شناخت و کنترل کافی فاکتورهای تأثیرگذار و عواقب ایجاد فرسودگی تحصیلی در این گروه از دانشجویان می‌تواند اثرات ناگوار و جبران‌ناپذیری بر سلامت، درمان و مراقبت بیماران داشته باشد، لذا با توجه به تجارب پژوهشگران در آموزش این گروه از دانشجویان خصوصاً در محیط‌های بالینی و به دلیل مطالعات اندکی که بروی این گروه از دانشجویان از این منظر انجام شده است و به دلیل اهمیت موضوع مطالعه حاضر به بررسی ارتباط بین فرسودگی تحصیلی با خود کارآمدی و عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد پرداخته است.

مواد و روش کار

این پژوهش یک مطالعه توصیفی همبستگی است و بر روی کلیه‌ی دانشجویان مشغول به تحصیل در سال ۱۳۹۶-۱۳۹۵ در دانشکده‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در مقاطع و رشته‌های مختلف دانشکده‌های پزشکی، دندانپزشکی، پرستاری و مامایی شهرکرد، پرستاری بروجن، بهداشت و پیراپزشکی که حداقل ۲ نیمسال تحصیلی را گذرانده باشند انجام شده است. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و با استفاده از فرمول حجم نمونه تعداد ۸۶۶ نفر از دانشجویان پس از اخذ رضایت‌نامه کتبی و در طول ۴ ماه وارد مطالعه گردیدند، در صورت انصراف یا عدم علاقه به شرکت در مطالعه یا تکمیل ناقص پرسشنامه نمونه انتخابی حذف و نمونه دیگری جایگزین گردید. معیارهای خروج شامل نداشتن رضایت در هر مرحله از مطالعه و یا انصراف از ادامه کار، تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها است. معیارهای ورود شامل: اشتغال به تحصیل حداقل در ۲ نیمسال و علاقه و رضایت به شرکت در مطالعه و عدم ابتلا به اختلالات روانی است. در این مطالعه برای بررسی فرسودگی تحصیلی از پرسشنامه تعدیل‌شده فرسودگی تحصیلی برسو و جهت بررسی خودکارآمدی تحصیلی اون و فرامن از پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان استفاده گردید و شاخص سنجش عملکرد تحصیلی آنان بر اساس معدل کل نیمسال قبلی دانشجویان می‌باشد. پرسشنامه برسو شامل ۱۵ سؤال است که با روش درجه‌بندی لیکرت (هرگز، خیلی به‌ندرت، نسبتاً کم، گاهی اوقات، نسبتاً زیاد، بیشتر اوقات، همیشه) درجه‌بندی شده است. خستگی تحصیلی (۵ سؤال)، بی‌علاقگی تحصیلی (۴ سؤال) و ناکارآمدی تحصیلی (۶ سؤال) دارد. سؤال‌های ۱، ۴، ۷، ۱۰، ۱۳ مربوط به خرده مقیاس خستگی هیجانی، سؤال‌های ۲، ۵، ۱۱ و ۱۴ مربوط به خرده مقیاس بدبینی (بی‌علاقگی) و سؤال‌های ۳، ۶، ۸، ۹، ۱۲ و ۱۵ مربوط به خرده مقیاس ناکارآمدی درسی هستند، که البته با توجه به اینکه از مقیاس کارآمدی درسی یعنی جملات مثبت) برای خرده مقیاس اخیر استفاده شد، سؤال‌های این خرده مقیاس به‌صورت وارونه نمره‌گذاری می‌شوند. پایایی پرسشنامه را سازندگان آن به ترتیب ۰/۷ و ۰/۸۲ و ۰/۷۵ برای سه حیطه فرسودگی تحصیلی محاسبه کرده‌اند (۸).

پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان اون و فرامن دارای ۳۲ سؤال با مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای (خیلی کم تا خیلی زیاد) و هر ماده دارای ارزشی بین ۱ تا ۵ است. حد پایین نمره حد متوسط

نمرات حد بالای نمرات به ترتیب ۳۲-۸۰-۱۶۰ می‌باشد. روایی و پایایی در پژوهش (سعادت و همکاران، ۱۳۹۴) موردبررسی قرار گرفت پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ بالای ۰/۷۰ به دست آمده است (۱۰).

این پژوهش با کد اخلاق IR.SKUMS.REC.1396.73 به تأیید کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد رسید.. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری spss و با استفاده از آزمون‌های آماری پیرسیون و رگرسیون و در سطح معنی‌داری ۰۵٪ مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که از ۸۶۶ نفر نمونه وارد مطالعه شده ازنظر جنس ۱۷۱ نفر مرد (۲۰ درصد) و ۶۹۵ نفر زن (۸۰ درصد) بودند، ازنظر سنی ۶۰۷ نفر (۷۱ درصد) در رده سنی ۱۸-۲۰ و ۲۵۹ نفر (۲۹ درصد) در رده سنی ۲۵-۲۱ سال بودند. ازنظر محل سکونت ۷۱۱ نفر (۸۲ درصد) خوابگاهی و ۱۵۵ نفر (۱۸ درصد) غیر خوابگاهی بودند.

میانگین فرسودگی تحصیلی (۶/۹۷ ±۵۰/۲۸)، عملکرد تحصیلی (۰۹۲/ ۲۶±۱۶/)، خستگی هیجانی (۱۶/۱۲±۶/۳۸)، بی‌علاقگی (۱۱/۹۲±۳/۶۱)، ناکارآمدی (۲۱/۹۹±۳/۶۸) و خودکارآمدی (۵/۲۱ ±۱۸/۷۴)، بودند و آزمون همبستگی پیرسون نشان داد که بین فرسودگی تحصیلی و خودکارآمدی ارتباط منفی و معنی‌دار وجود داشت.(r =-0/92, p<0/001) .

همچنین بین مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی، خستگی هیجانی و بی‌علاقگی با خودکارآمدی ارتباط معنی‌دار معکوس وجود دارد یعنی با کاهش نمرات فرسودگی تحصیلی و مؤلفه‌های آن، نمرات خودکارآمدی دانشجویان افزایش می‌یابد. ولی ارتباط بین مؤلفه ناکارآمدی و خود کارآمدی معنی‌دار نبود. همچنین بین فرسودگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی ارتباط منفی و معنی‌دار وجود داشت. .(r =-0/87, p<0/001)در ابتدا با استفاده از میانگین و انحراف معیار به توصیف داده‌های حاصل از پژوهش و سپس با استفاده از آزمون پیرسون و چند متغیره و همچنین آزمون مقایسه میانگین‌ها به مطالعه ارتباط و همبستگی بین متغیرها پرداخته‌ایم. تعداد دانشجویان ۸۶۶ نفر بود که بر اساس تعداد آزمودنی‌ها به تفکیک رشته در جداول زیر مطرح شده است.

جدول (۱): مشخصات دموگرافیک

	متغیر		تعداد	فراوانی
دانشکده پزشکی	سن	۱۸-۲۰	۱۲۵	۶۷٪
		۲۱-۲۵	۶۳	۳۳٪
	جنس	زن	۱۲۳	۶۵٪
		مرد	۶۵	۳۵٪
	محل سکونت	خوابگاه دانشجویی	۱۵۲	۸۰٪
		همراه والدین	۳۶	۲۰٪
دانشکده پرستاری و مامایی	سن	۱۸-۲۰	۱۴۴	۷۸٪
		۲۱-۲۵	۳۹	۲۱٪
	جنس	زن	۱۵۳	۸۳٪
		مرد	۳۰	۱۷٪
	محل سکونت	خوابگاه دانشجویی	۱۴۹	۸۱٪
		همراه والدین	۳۴	۱۹٪
دانشکده پرستاری بروجن	سن	۱۸-۲۰	۱۱۱	۷۴٪
		۲۱-۲۵	۳۹	۲۶٪
	جنس	زن	۱۳۳	۸۸٪
		مرد	۱۷	۱۲٪
	محل سکونت	خوابگاه دانشجویی	۱۲۱	۷۸٪
		همراه والدین	۲۹	۲۲٪

دانشکده پیراپزشکی	سن	۱۸-۲۰	۱۲۲	۶۸٪
		۲۱-۲۵	۵۶	۳۱٪
	جنس	زن	۱۳۱	۷۳٪
		مرد	۴۷	۲۷٪
	محل سکونت	خوابگاه دانشجویی	۱۵۹	۸۹٪
		همراه والدین	۱۹	۱۱٪
دانشکده بهداشت	سن	۱۸-۲۰	۱۰۵	۶۳٪
		۲۱-۲۵	۶۲	۳۷٪
	جنس	زن	۱۵۵	۹۲٪
		مرد	۱۲	۸٪
	محل سکونت	خوابگاه دانشجویی	۱۳۰	۷۷٪
		همراه والدین	۳۷	۲۳٪

میانگین و انحراف استاندارد مقیاس‌ها و خرده مقیاس‌های فرسودگی تحصیلی و بی‌علاقگی، ناکارآمدی، خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی در جدول ۲ آورده شده و نشان‌دهنده این است که نمره‌ها از پراکندگی خوبی برخوردارند.

جدول (۲): میانگین و انحراف معیار نمرات فرسودگی تحصیلی و مؤلفه‌های آن، خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف معیار
فرسودگی تحصیلی	۵۰/۲۸	۶/۹۷
خستگی هیجانی	۱۶/۱۲	۶/۳۸
بی‌علاقگی	۱۱/۹۲	۳/۶۱
ناکارآمدی	۲۱/۹۹	۳/۶۸
خودکارآمدی	۱۸/۷۴	۵/۲۱
عملکرد تحصیلی	۱۶/۲۶	۰/۹۲

جدول (۳): ماتریس ضرایب همبستگی بین فرسودگی تحصیلی و مؤلفه‌های آن با خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی

متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳	۴	۵	۶
فرسودگی تحصیلی	۱					
خستگی هیجانی	۰/۸۸	۱				
بی‌علاقگی	۰/۹۷	۰/۸۲	۱			
ناکارآمدی	۰/۵۹	۰/۸۸	۰/۴۱	۱		
خودکارآمدی	-۰/۹۲	-۰/۹۵	-۰/۰۸	-۰/۴۸	۱	
عملکرد تحصیلی	-۰/۷۱	-۰/۷۳	-۰/۴۹	-۰/۰۹	-۰/۷۵	۱

جدول (۴): تحلیل رگرسیون خطی چندگانه متغیر ملاک خودکارآمدی بر اساس متغیرهای پیش‌بین مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی

گام	متغیر پیش‌بین	R2	F	Sig	Beta	Sig
اول	خستگی هیجانی	۰/۳۱	۰/۹۹	<۰/۰۰۱	-۰/۳۸	<۰/۰۰۱
دوم	خستگی هیجانی	۰/۲۹	۰/۶۹	<۰/۰۰۱	-۰/۳۶	<۰/۰۰۱

	بی‌علاقگی				-۰/۱۹	<۰/۰۰۱
سوم	خستگی هیجانی	۰/۳۰	۰/۶۸	<۰/۰۰۱	-۰/۳۵	<۰/۰۰۱
	بی‌علاقگی				-۰/۱۷	<۰/۰۰۱
	ناکارآمدی				-۰/۱۳	<۰/۰۰۱

به‌منظور پیش‌بینی خودکارآمدی از روی مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی از تحلیل رگرسیون خطی چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده گردید که نتایج آن در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

جدول شماره ۴ نشان‌دهنده مدل پیش‌بینی خودکارآمدی از روی مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی است که از طریق تحلیل رگرسیون خطی چندگانه به روش گام‌به‌گام انجام گرفته است و در آن یافته‌ها نشان می‌دهد که در گام او ل مؤلفه خستگی هیجانی در تحلیل باقی‌مانده که به‌تنهایی ۳۱ درصد از واریانس نمرات خودکارآمدی را تبیین می‌کند(R2=0/31, p<0/001) . در گام دوم مؤلفه‌های خستگی هیجانی و بی‌علاقگی در تحلیل باقی‌مانده‌اند که این دو مؤلفه ۹ درصد از واریانس نمرات خودکارآمدی را تبیین می-کنند (R2=0/31, p<0/001) .در گام سوم مؤلفه‌های خستگی هیجانی، بی‌علاقگی و ناکارآمدی در تحلیل باقی‌مانده‌اند که این سه مؤلفه ۳۰ درصد از واریانس نمرات خودکارآمدی را تبیین می‌کنند (R2=0/31, p<0/001) .

جدول (۵): تحلیل رگرسیون خطی چندگانه متغیر ملاک عملکرد تحصیلی

گام	متغیر پیش‌بین	R2	F	Sig	Beta	Sig
اول	خستگی هیجانی	۰/۰۹	۱۱/۶۳	۰/۰۲۱	-۰/۰۷۱	۰/۰۲۱

بر اساس متغیرهای پیش‌بین مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی نتایج بیانگر مدل پیش‌بینی عملکرد تحصیلی از روی مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی است که از طریق تحلیل رگرسیون خطی چندگانه به روش گام‌به‌گام انجام گرفته است و یافته‌ها نشان داد که در گام اول بعد از واردکردن مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی تنها مؤلفه خستگی هیجانی در تحلیل باقی‌مانده که این مؤلفه توانست ۳ درصد از واریانس نمرات عملکرد تحصیلی را پیش‌بینی کند (. (R2=0/31, p<0/001 سایر مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی یعنی بی‌علاقگی و ناکارآمدی از تحلیل خارج شده‌اند و توان پیش‌بینی معنادار عملکرد تحصیلی را نداشتند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که بین فرسودگی تحصیلی و خودکارآمدی ارتباط منفی و معنی‌دار وجود داشت (r =-0/92, p<0/001) . همچنین بین مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی، خستگی هیجانی و بی‌علاقگی با خودکارآمدی ارتباط معنی‌دار معکوس وجود دارد یعنی با کاهش نمرات فرسودگی تحصیلی و مؤلفه‌های آن، نمرات خودکارآمدی دانشجویان افزایش می‌یابد. ولی ارتباط بین مؤلفه ناکارآمدی و خود کارآمدی معنی‌دار نبود. همچنین بین فرسودگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی ارتباط منفی و معنی‌دار وجود داشت.(r =-0/87, p<0/001) . یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که فرسودگی تحصیلی می‌تواند با ایجاد خستگی نسبت به انجام تکالیف درسی، نگرش‌های بدبینانه نسبت به تحصیل، سبب بروز بی‌کفایتی تحصیلی و کاهش خودکارآمدی و افت عملکرد تحصیلی دانشجویان گردد.

در همین راستا یافته‌های شریفی فرد و همکاران در مطالعه‌ای تحت عنوان ارتباط فرسودگی تحصیلی با خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان پرستاری و پیراپزشکی نشان می‌دهد که کلیه خرده مقیاس‌های خودکارآمدی تحصیلی با فرسودگی تحصیلی ارتباط آماری معکوس و معناداری داشت و دانشجویان دارای خودکارآمدی بالاتر، آسیب‌پذیری کمتری در برابر فرسودگی تحصیلی دارند (۱۱) که با یافته‌های مطالعه حاضر همسو می‌باشد.

نتایج پژوهش رحمتی و همکاران در همین زمینه که بر روی دانشجویان کارشناسی ارشد با استفاده از پرسشنامه‌های خودکارآمدی عمومی و برسو انجام شده بود نشان داد ارتباط معناداری بین احساس خودکارآمدی و فرسودگی تحصیلی وجود دارد (۱۲) میکائیلی و همکاران در مطالعه‌ای مشخص نمودند فرسودگی تحصیلی با عملکرد تحصیلی رابطه منفی و معناداری دارد به این معنا که هرچه فرسودگی تحصیلی در دانشجو بیشتر باشد عملکرد تحصیلی ضعیف‌تری خواهد داشت (۱۳). همچنین یافته‌های مطالعه چرخابی و همکاران با عنوان ارتباط بین فرسودگی تحصیلی و خودکارآمدی و کیفیت تجارب یادگیری که بر روی ۲۳۳ دانشجوی

دوره لیسانس با استفاده از پرسشنامه‌های خودکارآمدی عمومی و پرسشنامه برسو انجام شد نشان دادند که بین خودکارآمدی تحصیلی و تمام خرده مقیاس‌های فرسودگی تحصیلی ارتباط معنی‌داری وجود دارد (۱۴).

نتایج مطالعه حاضر با نتایج سایر مطالعات انجام شده همچون مطالعه‌ی مهدی فلاح و همکاران هم سو می‌باشد، نتیجه‌ی این مطالعه که بر روی ۱۷۳ دانشجوی دندانپزشکی انجام شده است نشان داد که بین مؤلفه‌های فرسودگی تحصیلی بیشترین میانگین مربوط به ناکارآمدی درسی و کم‌ترین میانگین مربوط به بی‌علاقگی است.. نتایج نشان داد که بین فرسودگی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد .اما بین ناکارآمدی درسی و پیشرفت تحصیلی رابطه معنی‌دار مشاهده نشد (۸). مطالعه ردمن برویروی ۱۷۰۲ دانشجوی پرستاری در سوئد که نشان داد در پیگیری یک سال پس از فراغت از تحصیل، دانشجویانی که در طی تحصیل دچار فرسودگی می‌شوند کمتر به وظایف شغلی مسلط بوده و تمایل به ترک خدمت بالاتری داشتند (۱۵). همچنین نتایج مطالعه یانگ که درباره عوامل مؤثر بر فرسودگی تحصیلی بر روی دانشجویان فنی حرفه‌ای تایوان انجام شد و نشان داد دانشجویان پسر نسبت به دانشجویان دختر سطح بالاتری از فرسودگی تحصیلی را تجربه می‌کنند (۱۶) همسو می‌باشد. در همین راستا نتایج مطالعه سالملا و همکاران نیز در مورد فرسودگی تحصیلی دانشجویان نشان داد که بین جو منفی حاکم بر دانشکده و فرسودگی تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و حمایت از طرف اعضای دانشکده با فرسودگی تحصیلی رابطه منفی و معنی‌دار دارد (۱۷) علت هم سو بودن نتایج مطالعات با مطالعه‌ی حاضر را می‌توان این‌گونه بیان نمود که فرسودگی تحصیلی به‌عنوان متغیر پیش‌بینی کننده‌ی پیشرفت تحصیلی، نقش مهمی در فرایند یادگیری و پیشرفت فراگیران ایفا می‌کند و همواره بین فرسودگی تحصیلی و ابعاد آن و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی منفی معنی‌دار وجود دارد.

لذا به نظر می‌رسد شناخت و توجه به عوامل تأثیرگذار بر فرسودگی تحصیلی، خودکارآمدی و عملکرد تحصیلی و کنترل آن‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و می‌تواند زمینه بهبود پیشرفت تحصیلی و افزایش انگیزه‌های یادگیری آنان را فراهم آورد. از آنجائی که دانشجویان گروه پزشکی ارتباط نزدیک و مستقیمی با سلامتی و حیات بیماران دارند، لذا عدم توجه به مسائل فوق می‌تواند اثرات ناگوار و جبران‌ناپذیری بر درمان، مراقبت و سلامت بیماران داشته باشد، نتایج این مطالعه می‌تواند توسط سیاست‌گذاران و برنامه‌ریز آن آموزشی و مجریان برنامه‌های درسی و کوریکولوم‌های در رشته مقاطع مختلف دانشجویان گروه پزشکی به نحوی بکار گرفته شود تا زمینه افزایش خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد دانشجویان به نحو مطلوب فراهم آمده و از ایجاد خستگی و استرس تحصیلی، افت انگیزه‌ها و نهایتاً فرسودگی تحصیلی آنان تا حد امکان جلوگیری گردد.

تشکر و قدردانی

از تمامی نمونه‌های پژوهش که صبورانه با انجام پژوهش همکاری کردند و از معاونت پژوهشی دانشگاه به خاطر حمایت مالی قدردانی می‌شود.

References:

1- Hayati D, Agbahi A, Hoseiny SA, Azizi M. The association dimensions of quality of learning experience and Self- efficacy with academic burnout Allame tabatabaie Tehran. Jundishapur Sci Med J 2013;3(4):19-28.

2- Marzooghi R, Heidari M, heidari E. The association educational equality with academic burnout among students of rehabilitation university. Strides Dev Med Educ 2014;10(3):328-33.

3- David AP. Examining the relationship of personality and burnout in college students: The role of academic motivation. Educ Meas Evalu Rev 2010;1:90-104.

4- Aghajari Z, Loghmani L, Ilkhani M, Talebi A, Ashktorab T, Ahmadi M, et al. The relationship between quality of learning experiences and academic burnout among nursing students of Shahid Beheshti University of Medical Sciences in 2015. Electron J Gen Med 2018;15(6).

5- Moneta GB. Need for achievement, burnout, and intention to leave: Testing an occupational model in educational settings. Pers Individ Dif 2011;50(2):274-8.

6- Valero-Chillerón MJ, González-Chordá VM, López-Peña N, Cervera-Gasch Á, Suárez-Alcázar MP, Mena-Tudela D. Burnout syndrome in nursing students: An observational study. Nurse Educ Today 2019;76:38-43.

7- Gibbons C. Stress, coping and burnout in nursing students. Int J Nurs Stud 2010;47(10)1299-30.

8. Chay F, Mehran, Taheri, Mahdokht, Asli N, Hamid, et al. Determining the relationship between academic burnout and academic achievement of dental students of Guilan University of Medical Sciences. Res Med Edu 2020; 12 (4): 70-9.

9. Yarahmadi, Yahya, Naderi, Akbari, Yaghoubi. The effectiveness of an educational program based on academic resilience in academic procrastination and students' academic performance. Teach Res 2019; 7 (1): 233-49.

10. Sajjad S, Mehrdad K, Amir Q. The relationship between dark personality traits (Machiavelli, narcissism and anti-socialism) and students' academic self-efficacy. Edu Strat Med 2005;3(5):79-90

11 Sharififard F, Nourozi K, Hosseini MA, Asayesh H, Nourozi M, Ashraf Rezaei N. The relationship between academic burnout and academic self-efficacy amoung nursing and paramedics college students. Nurs Midwifery J 2014;12(8):792-9.

12- Rahmati Z. The Study of Academic burnout in Students with High and low Level of Self- Efficacy.Social and Bahavioral Sciences. Procedia Soc Behav Sci 2015;171:49-55.

13- Michaeli N, Afrooz G, Gholizadeh L. Relationship between self-concept and academic burnout, and academic performance of female students. J Sch Psychol 2012;1:90-103.

14- Charkhabi M, Azizi A, Hayati D. The Association of academic burnout with self- efficacy and quality of learning experience among Iranian Students. Springerplus 2013; 2(1):1-5

15- Rudman A, Gustavsson JP. Burnout during nursing education predicts lower occupational preparedness and future clinical performamance: A longitunal study. Int J Nurs Stud 2012; 49(8): 988-1001

16- Yang HJ. Factors affecting student burnout and academic achievement in multiple enrollment programs in Taiwan’s technical–vocational colleges. Int J Edu Dev 2004;24(3):283-301.

17- Salmela-Aro K, Savolainen H, Holopainen L. Depressive symptoms and school burnout during adolescence: Evidence from two cross-lagged longitudinal studies. J Youth Adolesc 2009 Nov;38(10):1316-27.

Original Article

INVESTIGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC BURNOUT AND SELF-EFFICACY AND ACADEMIC PERFORMANCE OF THE STUDENTS OF SHAHREKORD UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES IN THE ACADEMIC YEAR OF 2016-2017

Reza Masoodi[1], Majid Shirani[2], Leyli Rabee[3], Leila Ebrahimi[4], Shahram Etemadifar[5]*

Received: 26 February, 2021; Accepted: 02 July, 2022

Abstract

***Background & Aim*:** Academic burnout of the students is of critical important. Academic burnout reduces self-efficacy, academic performance and progress, students' commitment to educational activities, interest in continuing education, and low academic participation during and after education. So, this study was designed to investigate the relationship between academic burnout with self-efficacy and academic performance of thestudents of Shahrekord University of Medical Sciences.

***Material & Methods*:** In this descriptive-analytical study, 866 students were selected by a non-random quota sampling method among the students of medicine, nursing, psychiatry, operating room, and emergency medicine of Shahrekord University of Medical Sciences in the academic year of 2006-2007. Demographic-educational information questionnaire, Berso adjusted academic burnout questionnaire, students' academic self-efficacy questionnaire of Faraman, and academic performance measurement index of the students based on the total grade point average (GPA) of the previous semester were used to collect data. Data were analyzed using SPSS21 statistical software using descriptive and analytical statistical tests at a significance level of 5%.

Results: Findings of this study show that the academic performance was (16.26±0.92), emotional fatigue was (16.12±6.38), apathy was (11.92±3.61), inefficiency was (21.99±3.68), and self-efficacy was (18.74± 5.21). Pearson correlation test showed that there was a relationship between academic burnout with self-efficacy (r= -0.92, p<0.001) and with academic performance (r= 0.87, p<0.001). However, the relationship between inefficiency component and self-efficacy was not significant (r= 0.42, p<0.06).

Conclusion: According to the findings of this study, students with higher self-efficacy are less vulnerable to academic burnout and are less likely to suffer from academic failure. So consolidation of this variable among medical students will improve their academic performance.

Keywords: Medical Students, Academic Performance, Academic Self-Efficacy, Academic Burnout

***Address**:* Nursing Department, Shahrekord University of Medical Sciences, Rahamatieh St, Shahrekord, Iran
Tel: +983833331218
***Email**:* sh.etemadifar@yahoo.com

Copyright © 2022 Nursing and Midwifery Journal

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[1] PhD in Nursing, Associate Professor, School of Nursing and Midwifery, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran
[2] Urology and Kidney Transplant, Associate Professor, School of Medicine, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran
[3] PhD in Public Health, Associate Professor, School of Health, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran
[4] PhD in Public Health, Associate Professor, School of Health, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran
[5] PhD in Nursing, Assistant Professor, School of Nursing and Midwifery, Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, Iran (Corresponding Author)